

Václav Hrabě

HOREČKA

Autorkou fotografie V. H. na zadní předsádce je Olga Miškovská

Vydalo nakladatelství Labyrint v Praze roku 1994

PÁR SLOV NA VYSVĚTLENOU

Tato povídka (nebo novela, nebo romaneto, nebo cokoliv chcete) není psána jako obhajoba určitých lidí. Netroufal bych si být tak sebevědomý a vystupovat něčím jménem. Chci říci aspoň něco o tom, co jsem viděl a co je pravda. Adresuji tuto povídku hlavně těm, kteří se cítí oprávněni vystupovat v úloze soudců „té dnešní mládeže“, vybírají si pro své prokurátorské řeči ty nejnetaktnější chvíle, a pak se diví, že je jim odpovídáno stejně netaktně. Všechny generace před námi mají nějakou knihu, která byla napsána na vysvětlenou. To, co jsem napsal, považuji za útvar, podobný jazzové skladbě. Jestli máte možnost sehnat někde nahrávky Miles Davise nebo souboru „The Jazz Messengers“, sežeňte si je a pouštějte si je při četbě této povídky. Mnoho věcí pochopíte daleko lépe.

Pochopíte potom možná, že i člověk ve svetru a úzkých kalhotách může mít rád Bacha a Haendla. Možná, že pochopíte, že je možno mít současně rád Shakespeara, Šotolu a Šalamouna. Všechny je cituji a omlouvám se jim tímto, že jsem se předem nedovolil.

Nezlobte se, že „hrdinové“ mluví slangem - je to pravda! Nezlobte se, že mluví upřímně - chtěl jsem totiž, aby to byl jazz a ne „literatura“!!!

Nezlobte se, že pijou - je to docela dobré. ...a děláte to taky!

Budu moc rád, když se budete zlobit. Znamená to, že jsem měl aspoň trochu pravdu.

Ted' vás zavedu na mejdan. Budete z toho asi trochu vedle. Tomu se vůbec nedivte! Každý z nás byl ze svého prvního mejdanu trochu „vyšitej“.

Děkuji za pochopení a za zlost.

Litoměřice, 22.12.1962

Václav Hrabě

NOC

„Československý rozhlas končí své sobotní vysílání. Jsou právě dvě hodiny ráno, neděle ...“

Tony (*to je ten v červené vestě*) vypnul rádio.

„Dáme tam magneták, ne?“

Jan se nahnul pro skleničku a dolil si. (*Sakra, kde ti smradi sehnali tolik vodky...? Ale hlavně že je. A vůbec, co jim nadáváš do smradů, sám jsi loni maturoval a najednou se stylizuješ do pózy čtyřicetiletého kádrováka.*)

„...on ruce nosil v kapsách
a hlavou kývával.
Ó, Mister Mississippi,
každý naň volával...“

(*Suchý, to se dalo čekat. A za chvíli začne vyřvávat Bill Haley a hošici začnou dělat, že tancujou rokenrol. Holt asi generační problém. Tatínkové jsou kladní každým coulem a ze synáčků roste zlatá mládež jen to hvízdá. /Napil se./ Asi jsem moc klukovskej - na tolik dobrý, drahý a promarněný vodky. A taky moc zatrpklej... na těch osmnáct a půl, co mám. /Vodka se pálivě rozpíjela na jazyku odřeném od cigaret./ Třetí noc vzhůru. Jestli budu takhle pokračovat, tak umřu dřív, než se rozmyslím, co bych chtěl vlastně dělat.*)

„...řekni mi, želvo, řekni,
kam tak pomalu jdeš...?“

Třídni premiant se pokoušel vypít skleničku vodky, aniž by se jí dotkl rukama. Na druhém konci místnosti někdo mluvil o „Sladkém životě“.

„...Ó, Mister Mississippi,
já radu tobě dám...“

(Magnetofon je úžasná věc. A nejen na mejdany.)

„...chod' pomalu či rychle,
svůj cíl vždy dojdeš včas...“

„Kluci, Lucie říkala, že umí zatancovat striptýz!“
(No jo, to je to jediný, co vám z toho Felliniho zůstane, že jo?)
„Tomáši, nebud' sprostěj!“

„...ó, Mister Mississippi,
tam dál už není nic!!!“

(Magnetofon je úžasná věc. Kdybych byl spisovatel, koupil bych si magnetofon a diktoval bych mu. Třeba to, jak obtloustlá Dáša se teď sama lepí při tanci na svůj protějšek, protože ví, že není natolik vzhledná, aby mohla dělat drahoty... A taky třeba jak jsem se sem dostal..., kvůli ty bláznivý naivce, která je sice moc hezká, ale já vím, že bych ji nemoh mít rád a nejsem už tak šrámkovskej, ani ještě tak senilní, abych chodil s každou hezkou holkou... A řekl bych do toho magnetáku, že to není ode mne hrubost, když tu sedím a piju vodku a ji nechám votravovat Tonym..., kterej si hraje na pána domu, „protože starouši jsou na chajdě“, ale že je to vlastně ode mne jemnost na tohle století až nevídaná... Ježíšmarjá, teď ke mně jde a tváří se mazlivě... to bude něco chtít...)

„Honzo, prosím tě, udělej nějakou pantomimu. Aspoň něco maličkého... Holky by to moc chtěly.“

„Marie, copak jsem nějakej trhovce, abych se producíroval po mejdanech? To nemá cenu, uznej to!“

„Honzo, nedělej primadonu!“

„Marie, prosím tě...“

„To je jasný, klaune, hod' tam nějakou tu hru“ - ozval se hoch

z rohové válendy, aniž přitom přestal hladit Dášina obtloustlá kolena.

„Vážená společnosti! (*Hergot, musím jim to nějak vymluvit.*) Necítím se zrovna ve formě. Taký nejsem napudrovanej... a tak...“

„Hele, nedělej drahoty, umělče!“ přidal se Tony a zatvářil se jako rozmrzelý diplomat.

„Honzo, necháš se prosit?“

„Marie, já vím že to vypadá blbě, ale vlastně mají pravdu. (*Celej večer piju jejich vodku, bavím se na jejich konto. ..tak jsem s tím mohl konečně počítat, že to nebude tak docela zadarmo. Nakonec Šaljapin zpíval na kupeckejch mejdanech na Volze, tak co...*) No tak já to zkusím. Ale předem se omlouvám.“

„Výborněéé! Výborněéé!“

„Ticho! Ticho!“

„Bude se dít pantomima!“ Jak šel doprostřed místnosti, cítil, jak ho vodka hřeje ve tváři a prstech. Všichni se sesedli na rohovou válendu a hráli si na obecenstvo.

„Chceš k tomu nějaký rokec?“ zeptal se třídní saxofonista.

„No, počkej... (*Co vlastně budu dělat? Jo, Hráče, jasně! To je krátký a nemusím to ani tolik prznit.*) Spíš něco pomalejšího, jo?“

„Jasný. Hele, mám tu nahranou „Fever“, tedy jako „Horečka“. Zpívá to...“ (*Saxofonista vyslovil jméno zpěvačky tak ryze americky, že nebylo možné si ho zapamatovat.*)

„Dobrá.“

„A ještě zhasnu světlo a nechám tu malou lampu, jenom na tebe, abys byl aspoň trochu bělejší, jo?“

„Jo, dobrý. Jedem!“

„*Dý bab dý bab... badůba dýbadýba dábydůbap...*“

ozvala se basa a bicí. Krásnej, dlouhej tón, pomyslel si Honza a řekl do zakouřeného šera před sebou:

„Dámy a pánové! Etuda, kterou se vám pokusím předvést, se jmenuje „Hráč“. Ano, prosím! Dostojevskij v mejdanové zkratce klaunského učedníka...“

Vykročil do světla lampy a začal.

Přichází do kasina, přihlíží ruletě, chce hrát. Sáhne do kapsy, přisadí si.

„...óóu, fever...fever in the morning...“

(Horečka... Ta ženská zpívá fakt nějak nemocně.)

Prohrál, přisazuje znova.

„Romeo loved Juliet...“

Hlas té ženské na pásku chraptí a šeptá, jo, muškát, rum a déšť. Horečka! Hergot! Proč nejsem schopnej se pořádně naučit anglicky?!? Takhle jen lovím sem tam slovíčko... Horečka, Romeo, příběhy beze jména, horečka. Roztřásá prsty, vystydlý asfalt, rty trumpetistů. Horečka. Horečka z lásky. Horečka vrací ruletu zpátky. Znova. A ještě jednou to zkusit... A ještě!! Horečka svírá krk té jazzové ženské... horečka... a ona už jen šeptá, jakoby měla žít jen do konce tohoto chorusu a přitom ví, že je to už poslední chorus a přesto houpavě šeptá, že proti štěstí této horečky není léku a bubeník otlučenými horkými prsty přiklepává na okraj tympánu:

„...máš pravdu, holka, máš pravdu...“

„Prohrál už popáté. Sahá nejistými prsty do kapsy pro peníze. Chce ještě přisadit. Nemůže najít už žádné peníze.

„Mpa dúbadybap...tjů báááá...“ dohrála basa.

Sahá roztřesenými prsty do náprsní kapsy znova. Nic. Znova. Nic. Tak tedy bankrot? Prohledá kapsy. Nic. Znova. Nic. Bankrot. Sáhne ještě jednou do levé náprsní kapsy. Ani vindra. Svěsí ruce a třeští očima po kasinu. Nic. Nic a nikdo mu nepomůže. Udělá krok a pak sáhne rukou stále roztřesenou do pravé náprsní kapsy. Pomalu ji vytahuje, až se ukáže revolver. Přiloží ho ke spánku, podívá se na ruletu. Ještě jednou. Prsty se třesou. Zmáčkne spoušť!

„Výborněééé! Sééznace!“

„Seš druhěj Fialka!“

„Chceš pusú, šašku?“

„Chci se napít!“ říká Honza a rozsvěcí lustr. Všichni se

překřikují v nadšení. (*Ježíšmarjá, já mám žízeň. A oči pálí. Horečka. Jo, horečka. Z nikotinu a chlastu.*) Saxofonista mu podává vodku v broušené vázičce.

„Tady máš pohár, mistře!“

„Díky.“

(*Áá, krásnej voheň v žaludku, je to nádhera, vědět, že je člověku akorát osmnáct a půl, vodpusť mi to Šrámku, hezký holky se nemají nechávat jen tak samotný.*)

„A tomu se říká něžný mim - vypije pohár vodky na ex!“ , říká černovlasá skoroitalka, která mu prve nabízela pusu.

„Měl jsem žízeň!“ odpovídá tvrdošijně Jan a jde k Marii.

„Bylo to prima“, říká Marie.

„Ne, nebylo, ale víc to nešlo, odpusť mi to!“

„Vidíš... a dal jsi se prosit...“

„Nemluv už o tom!“

„Tak mi dej něco pít!“

„Děvče, děvče... ještě jednu maturitu a je z tebe alkoholik.“ (*V životě už se nedám zatáhnout na maturitní večírek.*) Podal jí skleničku.

Pila pomalu a vznešeně, tak jako když se poprvé jí jablko nebo kráji chleba, s dětskou obřadností, kterou nelze zesměšnit.

„BIG BEAT KEEP YOU ROCKING IN YOUR FEET!!!“ zaburácelo z magnetofonu. (*Tak přeče Haley. No a už to jede*). Tony tancuje s černovláskou a snaživě vraští čelo a la Gabin. Magnetofon řve a Haleyho neubývá, pásků je dost, ubývá jenom pití a čas. Třídní premiant se pokouší přeřvat rokenrol:

„Gaudeamus igitũũr!“ a strhává s rozpačitým úsměvem ubrus.

„Gaudeamus igitũũr!“ a znova Haley. A Elvis! A Little Richard! Picadilly Rock! Perfect Lady! A Foul As I! Lucilla, Lucilla! a Send mé your Kisses! a zlatá, odmaturovaná mládež vydupává do těch nóbl parket udýchané, tolik zprofanované boogie - pojd' ke mně, pojd', ještě blíž, teď dva kroky a příklep a zmiz, nechci tě vidět, ale na to zavytí kytary zase přijdeš a přitiskneš se ke mně, na chvíli, než se ztratíš, ne teď nechod', teď ne, počkej, na ten

saxofon, ano, teď, tenor... slyšíš... ó ty dlouhé, pálivé nohy s nervózními koleny, v tuto chvíli malý kousek nad leskem parket, rudnou ti tváře, pojď, a po basech piana se kolébá ráno, ó chraptivý Jozue v bílém smokingu, Gaudeamus igitur! Dohráli, vyměňují pásek.

„Hele, vem si ameriku, mistře!“ nabízí Honzovi saxofonista. Tony svléká vestu a zpocená Lucie se jí ovívá.

„Dík.“

„A kde máš vlastně Marii?“

„Nevím, copak jsem její brácha?“

„Jen se nedělej! Chceš být diskrétní, že jo? No, mně je to jedno, ale Tony po ní jede a byl naštvanej, že tě pozvala. Teď to z trucu válí na Lucii, to je ta, jak vypadá jako Sofia Loren, víš, ale dej si bacha, aby ti Marii nevyfouk! No fakt! Říkám ti to, protože seš mi sympatickej.“

„No tak ti teda děkuju, ale nemuselo to bejt.“

„Kam jdeš?“

„Jdu si trochu prohlídnout kvartýr. Takhle k ránu to může bejt dost zajímavý.“

„To určitě.“

~

V kuchyni nebyl nikdo. Napil se vody a chvíli poslouchal, jak odkapává. Zalovil v kredenci, chvíli hledal a vytáhl pikslu s kávou. Hořká chuť rozžvýkaných zrněk byla chladná a cynicky střízlivá jako vzduch, který čísel dovnitř otevřeným oknem. Dal pikslu na místo a vyklonil se z okna. Z velkého pokoje bylo slyšet boogie a do toho úplně v jiném rytmu, nelítostně a s prorockou trpělivostí odkapávala voda. Na nějakém blízkém kostele tlouklo čtvrt. Čtvrt na pět. Čas, uvědomil si, čas. Kapky vody, vteřiny, orloj, Gaudeamus igitur, píseň o mistru Mississippi. Želví rady: nepospíchej, není kam. Volovina! Vždycky bude kam pospíchat a až přestanu bejt uspěchanej, tak už nemá cenu, abych žil! Hergot,

jsem nějakej patetickej, moc piju. A tak fušuju do filosofie...

Přesto, že mu to připadalo filmově, neodpustil si zahodit špačka pelmelky z okna. Nakoukl do koupelny. Jeden z maturantů ležel na kraji vany v promáčené vestě a spal. (*No, hochu, nebudu přeci tak indiskrétní, abych tě zvedal, ne?*) V menším pokoji nebyl nikdo. Potichu tápal po kobercích ke dveřím do ložnice. Hergot, málem jsem rozbil nějakou rodinnou sochu! Nahmatal kliku. V ložnici bylo ticho a nazelenalé šero od luceren z ulice. Zapálil si cigaretu a šel pomalu ke skleněným dveřím, otevřeným na balkón. Když byl u dveří, řízl ho do očí rudý neon, který se rozsvítil na protějším domě. *VÝHERNÍ VKLADNÍ KNÍŽKY! STÁTNÍ SPOŘITELNA!!!* Na zarudlém balkóně uviděl přes sklo rozmazanou červenočernou siluetu Marie.

Kouřila a vypadala nádherně. Udělal dva kroky a položil jí ruku na rameno.

„Bud' pozdravena, Julie!“

Prudce se k němu otočila. Začínalo svítat. „Proč Julie? Pro ten balkón?“

„Ano. A proto, že jsi tu sama a je noc, vlastně něco mezi nocí a ránem. Je to prima, že se to nedá přesně říct, kde končí noc a kde začíná ráno.“

Vydechla kouř a přikývla.

„Mám jít dolů a něco ti šeptat k balkónu?“

Zavrtěla hlavou.

„Proč? Už tam někoho máš?“

„Ne, nikdo tam není... Možná esenbák, nebo někdo, kdo se vrací z flámu.“

„Tak proč? Bylo by to krásný. Julie s cigaretou na balkóně a Romeo ve svetru a je z něj cítit vodka. To by se ti nelíbilo?“

„Líbilo.“

Podivil se jejímu hlasu. Bylo to jako když mluví z horečky. Pravdivý, nic nezakrývající hlas.

„Líbilo, ale neměl bys při čem přísahat. Jsou tu tak vysoké domy, že měsíc není vidět. Měsíc by teď byl asi nejlíp vidět

z Maltézského náměstí. Tady bys měl na přísahání jen těch pár neonů. A ty jsou ještě nestálejší než Jupiter.“

Hladově vtáhl kouř. (*Hergot, proč ta holka musí vyrukovat s tím přísaháním, cožpak nevidí, že tím všechno kazi?*)

„Promiň,“ řekla, „já jsem to tak nemyslela. Julie s cigaretou poslouchá vrzání tramvají a lucerny ztrácejí stíny, protože svítá...“

„Ano, moc krásný! A naproti Julii reklama Státní spořitelny, že jo?“

„Nemluv tak cynicky! Stejně jsi jen o rok starší.“

„Nemluvím cynicky. Je to pravda.“

„To se nevyučuje!“ Její vlasy ho šimraly do tváře.

„A mluvením nezestárneš.“

Pustil cigaretu a vzal ji za ramena. Teprve teď si všiml, jak jsou teplá. Olízl si suché rty a chtěl něco říct, ale neřikal nic a jen cítil, jak se k němu zvolna přibližuje. (*Zatracená sentimentalita! Nesmím to s tím pitím přehánět! Pokusím se být cynickej: Kolik toho asi měla na sobě tenkrát Julie na balkóně?!*) Cítil, jak se třese v jeho dlaních. Z ulice táhla zima, obloha se rozplývala do vlahé, šeděmodré kýčovitě barvy technicolorového moře.

Řekla: „Nedělej cynika! Je to hloupý a směšný toužit po zestárnutí. I tak čas utíká.“

Políbil ji a její ramena se nepřestala chvět a tak poznal, že to nebylo zimou.

Vešli do ložnice. Líbal ji na holý horký krk. Slyšel, jak něco šeptá, nerozuměl, bylo to něco ze Shakespeara, ale on cítil jenom její blízkost a myslel na holku, se kterou spal před měsícem, a která si z něj dělala blázny, a znovu se omlouval Šrámkovi a hladil její jazyk ústy rozpraskanými od kouře. (*Holka, holka, na maturantku toho znáš dost!*) Zakymáceli se. Široké manželské lože to vydrželo. Chudáci staroušci na chajdě, jejich počestné lože... Stačil si pomyslet, když jeho ruka narazila na její koleno. Hladil ji chvíli po noze. Pak ucítil její zuby na svém krku. Nahmatal ňadra a stiskl a ona vydechla a prohnula se pod jeho rukou. Rozepjal blůzu

a políbil ji na nahé břicho nad okrajem sukně. Byla bílá a horká. Zapomněl její jméno a nezdálo se mu nutné moc si vzpomínat. Voněla mlhou a maturitou. Když ji začal líbat na hladkou kůži nad koleny, cítil, jak se mu chvěje na rtech a pak uslyšel jak několikrát naprázdno polkla. Znělo to jako vzlyk.

Políbil ji chlácholivě na oko a ona se zasmála trochu bláznivě, a nadzvedla se a pomáhala mu rozepnout zip u sukně. Vtom se z vedlejšího pokoje ozvalo: „Ne, Tony, ne!“ Strnuli. „Ne, ne, prosím tě, ne!“ Bylo slyšet oddychování a šustot prádla. „Ne, Tony, prosím tě...!“ Vzlyk. „Óóóch, Tony, Tonyýý!“ A pak už jen rytmický rámus nábytku.

Odtáhli se od sebe. Přes zeď občas pronikl tlumený výkřik nebo vzdech. Jan se poděsil. *(Tak tohle je kocovina... Zaplat' pámbu za ní! Ježíšmarjá, copak jsem zrovna takový prase, jako tyhle hoši vodkojený Tuzexem? Vždyť tu holku vůbec nemám rád! A tady... Panebože, já jsem vůl... Div že ne na stejné posteli s tím frajírkem, kterej ted' vedle sebevědomě ničí rodinná postěradla. Jsem prase! A žádněj pierot!)*

Venku byl skoro den. V oknech se unaveně cukal nazrzlý neon Státní spořitelny, vybledlý a šedý.

„Pojď pryč!“ Vstal a otočil se k ní.

„Okamžik!“ Česala se. Měla udivené a unavené oči.

„Mužem jít přes koupelnu, abysme je nerušili, ne?“

„Mhmm.“

Podal jí ruku a pomohl jí vstát.

Vyšli na ulici. Bylo studené ráno, které roztrásá nevyspalé.

„Kolik je?“

„Pět deset.“

Mlčeli. Silueta Hradčan vypadala tak krásně, že to v tu chvíli snad ani nebyl kýč. Z Myslíkovy ulice řinčela tramvaj.

„Bude pršet, zvoní na roráty.“

„Hm.“

„Ty se zlobíš?“

„Ne.“

„Není ti zima? Vem si můj svetr, na, můžu klidně jít bez něj!“

„Ale ne, Honzo, to ne!“

„Neodmlouvej a vem si ho!“

Vypadala jako ze švédského filmu.

„Nezlob se na mne... prosím tě, za to dnešní ráno, jo?“

„Já se na tebe nezlobím.“

„Fakt ne?“

„Ne, ale bojím se...“

„Čeho? Že doma dostaneš?“

„Ne, toho ne. Dnes mi povolili první flám, když jsem udělala tu maturitu. To ne...“

„Tak čeho se bojíš?“

„No, že si budeš myslet, že jsem pitomá potrhlá holka a...“

„Prosím tě, Marie, neblázni, to mě nikdy nenapadne! Chceš cigaretu?“

„Ne, děkuju. Hele, já vím, že jsem se měla zdráhat a měla jsem tě nechat přísahat třeba při těch reklamách a tramvajích a s vědomím, že budeš přísahat křivě a bylo by to vypadalo normálně, lhali bychom jako ostatní... Ale byla tak krásná noc, že se mi vůbec nechtělo lhát. Víím, že jseš blázen do té vaší zpěvačky a že jsi na ní myslel celý večer...“

„Celý ne, Marie!“

„Tak skoro celý. Ale když jsi přišel za mnou, chtěla jsem být co nejbliž u tebe. I tam jsi na ní myslel. A potom už jsi na ní nemyslel, když jsme leželi vedle sebe a bylo to krásný a taky proto, že mám čtyři dny po maturitě a byl to můj první skutečnej flám. Teď už ti to všechno můžu říct, protože ta noc a vodka a Julie s cigaretou, to je všechno pryč od té chvíle, co se vedle ozval Tony s Lucií. Teď ti ještě něco řeknu. Odpoledne se vzbudím a budu kvůli tomu asi brečet, ale teď si připadám strašně střízlivá a čistá, tak ti to můžu říct. Já tě mám ráda a ty mě nechceš, protože mě nemá rád. Máš rád zpěvačku a ta tě už nechce, protože jinak

bys byl teď s ní a ne se mnou. A ona možná blázní za někým jiným, kdo kašle zase na ni... Je to podobné, jako když jsi říkal, jak je těžké poznat, kdy končí noc a kdy začíná ráno. To je ono! Noc stíhá ráno, ráno se honí za dopolednem a na ty vzadu se nečeká... a je to tak asi správně... Na, vem si už ten svetr, děkuju.“ Byli před domem, kde bydlela.

„Tak ahoj, Marie!“

„Ahoj, měj se prima, večer budu asi smutná, ale i ty budeš... a jen mě mrzí, že to nebude kvůli mně. Chceš pusy, šašku?“ Políbila ho krátce na ústa.

„Tak. Ahoj!“

Vrata zapadla, ještě bylo slyšet jak dupe po schodech.

Navlékl si svetr a vracel se k Národnímu. Na Národní třídě bylo už živo. Nedělní rekreační ruch. Dostal hlad. *(Hm, za sedm minut šest. To akorát dojdu na Václavák do Koruny na dršťkovou.)*

„Dobrý den, pane doktore!“

„Dobré ráno, kampak tak brzo? Studovat? Studovat?“

„Ale to víte, máme před zkouškama, tak se jdu teď nasnídat a pak rovnou do Universitní.“

„To je správné, ano, pracovní morálka, to se mi líbí. No, buďte zdrav!“

„Nashledanou, pane doktore!“ *(To bys asi skákal, dědku, kdybys viděl tu moji morálku.)* Pan doktor přednášel u nich na fakultě dějiny starověku a vyžíval se na tom, že napodoboval šíšláni císaře Caliguly a líčil zručnosti jeho manželky. Teď jel zřejmě taky někam „na chajdu“, protože byl v plátěných šatech a měl tlumok.

Jan vešel do automatu. Už bylo nabito. Lidé v chvatu snídali. Šel k tabuli s nápisem: Teplá jídla. Bylo to jako narkóza, dýchat všechnu tu vůni omastků, páry a pitralonu. Cítil, jak se mu houpe žaludek. Postavil se do fronty. *(Prodavačka vypadá moc nevyspale. ..Že by taky rovnou z mejdanu?)*

„Tak si to pojd'te za ty peníze prodávat sám, ...vy...vy...“

Šalamoune!“ vyštěkla prodavačka na staršího pána, který zřejmě pamatoval lepší časy. (*Šalamoun, Šalamoun, hergot, mě se chce z toho smradu už nějak spát, to asi není moc dobrý, tolik mastný páry na lačnej žaludek. Šalamoun, hergot, kde jsem to slyšel... jo, jasně, „můj miláček je můj a pase v liliích, v liliích...“*)

„Je můj a pase v liliích, v liliích...“ zpíval si potichu.

„Tak, haló, pane! Co si přejete? Kolikrát se vás mám ptát?“

„Jo tak, promiňte, dršťkovou, dva rohlíky a černý pivo!“ (*Je můj a pase v liliích...*) Dršťková příšerně páčila v rozkousaných rtech.

DOPOLEDNE

Naproti němu matka s dcerou asi šestnáctiletou pojídaly vlašský salát. Byly nedělně oblečené. Matka si ho občas měřila pohrdavým a káravým pohledem. *(To asi pěkně vypadám.)* Měl chuť říct té paní něco tak provokativně vulgárního, aby to zapadlo do její představy o dnešní zkažené mládeži. *(Mezi kterou ovšem nepočítá svou dceru.)* Oči té paní, která ví, co se patří a jak se to má a jak se to patří, jakoby říkaly: „Kdepak, ani nápad, naše holka je dobře vychovaná. A kdyby někdy s něčím takovým přišla - tak...!“ *(To je vono, milostivá paní! Tak, tak. Hlavně, že vy s tím nemáte nic společného. Vaše výchova odolává zubu času. Ať si všichni dělají co chtějí, vy si myjete ruce. Že? Tak se na mě tedy nekoukejte jako prokurátor. Já už jsem půl roku plnoletej! Můžu si zvolit presidenta a poslance... Tak si snad taky můžu zvolit dobu na spaní, né?)* Paní dojedla.

„Pojď, Alenko! Abychom to stihly včas. Strýček Ota nás jistě už čeká.“

„Ano, mami.“ Alenka hledala něco, čím by si mohla způsobně utřít ústa.

„Na!“ Podala jí matka malý kapesníček pohybem, který chtěl být mateřsky rozhodný i diskrétní zároveň. Bohužel, rozhodnost převládla a „spravedlivé“ paní se podařilo loktem shodit ze stolu talíř s Janovou dršťkovou. Jan ho zachytil a nevzrušeně položil na stůl. Paní zrozpačitěla. „Děkuji vám, mladíku!“ „Není zač, paní!“ řekl Jan a dopil pivo. Matka s dcerou odcházely. U lítacích dveří se paní ještě jednou ohlédla. Snad se chtěla přesvědčit, jestli je to vůbec možné, aby byl někdo při tak zflámovaném zevnějšku tak úslužný a vychovaný.

U tlusťoučké blondýnky nad limonádami si koupil cigarety a vyšel na ulici. Bylo krásné nedělní dopoledne, přímo stvořené pro ozdravující výlety do čist'ouneké přírody, a právě tak pro rodinné nedělní návštěvy. Všechno vypadalo nově a mladě. Loudal

se s rukama v kapsách. Včera to vlastně začalo strašně nevinně? Byl v biografu s jedním klukem z jejich divadýlka. Ten s sebou přivedl Marii. Zná ji z tanečních. Marie je pak pozvala na maturitní večírek. Jejich divadýlko je prý u nich ve třídě oblíbené. Ivan měl rande, tak tam šel Jan s Marií sám. Měli to vzadu ve Viole. Bylo to dost maturitní. Pár profesorů (*zřejmě těch s dobrým vztahem k mládeži*), víno a cigarety kouřené poprvé s hrdým pocitem vlastní ceny. Zpívala se „Putimská brána“ a tak podobně a vzpomínalo se na třídní taškařice. Magnetofon přišel ke slovu až před půlnocí. Pak je vrchní vyrazili ven, profesoři se naposled rozloučili a brána do života byla definitivně otevřena. Na refýži jich zbylo něco přes deset. Tony prohlásil: „Nic nekončí! Kdo něco snese a nezkazí večer, jde k nám! Kvartýr je prázdněj, starouši jsou na chajdě. Tak co?“ No, šlo se a byl z toho mejdan, jak se patří... Marie je vlastně strašně chytrá holka. A nebo je možný, že ty chytrý řeči vedla jen proto, aby si potom nepřipadala přede mnou shozená. Ale to ne, na to je moc opravdová. A je vlastně hodně hezká. No jo, ale co z toho? A stejně jsem prase. Nebo vlastně ne, spíš zajíc, vykulenej zajíc. A před takovou holkou si hraju na cynickýho světáka. A Tonymu se proto směju. No jo, ale Tony nikdy nebude dělat nic víc, než se snažit klátit ženský tak elegantně, jak to viděl v posledním cizím filmu. Ale proč se vymlouvám? Vždyť jsem sám ještě neudělal ani „ň“, nic, co by mi dávalo právo povyšovat se. Jsem sčetelej, to je fakt, študuju, hraju pantomimu, ale to všechno může docela klidně bejt snobismus, holej snobismus...

„Hele, mladej!“ před Janem zaskřípala stojedenáctka, „dyž ses vožralej, tak nelez na ulici!“ řval šofér z budky.

„Kouká, jako když nadloubá volovi!“ dodal závozník a rozjeli se. Jan se vrátil na chodník. (*Nojo, nevyspalej, mám kocovinu a mindráhy. Ale stejně je to krásná nadávka -“Kouká jako když nadloubá volovi“, senzační nadávka, taková brueghelovská*). Stál před palácem Informačního střediska NDR. Lidé na něj koukali vyjeveně, jako by byl nejmíň Gagarin. (*Vlezte mi na hrb! To se vám ještě nestalo, že vás málem přejeli? Ne? Já jsem v Praze*

teprv rok. Musíte bejt showivaví, občané!) Zapálil si cigaretu a začal si prohlížet výkladní skříň. Mezi vystavenými reprodukcemi obrazů z drážďanské galerie vystupoval do popředí obraz nahé dívky, ležící v sešeřelé krajině s exotickými stromy. Dívka vypadala jako unavená sentimentální statistka od filmu, odpočívající po práci. *(Giorgione! Venuše!)* Něco mu na těch černých očích unavených s profesionální krásou a elegancí připadalo známé. A to podepření hlavy. No jasně, je to Alice, aspoň trochu. A nebo sem tak docela vydešenej, že vidím v každý nahý ženský první holku, se kterou jsem spal? Ne, panebože, to snad ne, snad je to dovopravdy jen tou kocovinou. Přešel opatrně ulici a loudal se k svému podnájmu. Bydlel blízko Karlových lázní. Ulice byly plné. *(Co kdybych ted' tak potkal Želivskýho? Vracel by se od Vltavy, přes kleriku igeliťák a šel by na radnici. A až bych na něj křičel „Želivskej, nechod' na radnici, chtěj tě tam podřezat!“ tak by se na mne jen přezíravě kouknul a šel by dál. A já bych křičel „Neblázní! Nedělej ze sebe hrdinu!“ a on by mlčel a neměl by mě čím urazit, jednak proto, že tenkrát neznali slova jako puberta, adolescence a morální profil mládeže, jednak proto, že to byl dobrej chlap. A pak bych si nevěděl rady, tak bych se s ním začal prát a sebrali by nás a než by s námi sepsali protokol, byl by Želivskej zachráněnej, protože radní by se mezitím naštváli a rozešli by se na sváteční oběd. A já bych vzal Želivskýho s sebou a půjčil bych mu „Kapitál“ a Apollinaira. A pak bych ho vzal k Ivanovi a pustili bysme mu Armstronga. A naučil bych ho kouřit. Jenomže to nejde. Už je mrtvej. A slavnej.)*

„Dobrý den, paní Volrábová.“

„Dobrý den. To už tak časně, nebo tak pozdě?“

„Vono je to vlastně jedno, paní Volrábová. Ranní ptáče, nebo večerní, doskáčou stejně daleko. Vo půlnoci se to všeccko sejde!“

„Ale jděte, vy jste nějakěj smutnej, hned po ránu.“

„To víte, jakej má člověk bejt, když je takovej krásnej a veselej den, že jo...? Tak nashledanou!“

„Nashledanou!“

(Hergot, jestlipak za Želivskýho byly taky domovnice? Asi ne. Leda v bordelech a na královských hradech. A co? Želivskej je mrtvej. Toho už nepotkám. Je mrtvej a slavnej. A moh by bejt dobrej. Do party. Hergot, copak jsem tak zřízenej, že nedokážu ani odemknout? No, zaplat' pámbu...! A stejně je mi to líto, voň by se totiž Želivskej se mnou stejně asi nekamarádil.) Prošel chodbou a vstoupil do pokoje, kde bydlel společně s Karlem. Zamkl za sebou, shodil svetr a padnul na postel. Chvíli nehybně ležel a díval se do stropu. Prostěradlo bylo příjemně chladné. Pak se zvedl a zapnul rádio. Stejnoměrný hukot ho uklidňoval. Svlékl se, vzal si ze stolu hrnek se studeným čajem z minulého dne a natáhl se na postel. Z rádia se ozvaly hlasy houslí, viol a cembala. Snažil se dávat pozor, ale slyšel hudbu jen jako z dálky. Hlasatelka uváděla další číslo. Skladatel se jmenoval nějak italsky. Připomnělo mu to Venuši ve výkladní skříni. *(Alice, proč se nedá zpívat scatem při cembalu?)* Vzpomněl si na tu noc, kdy byl u Alice poprvé. Bylo to nějak ke konci března. Byli spolu tancovat, trochu pili, líbal ji na parketě a ona se mu smála a pak na ulici, když šli domů, a to už se mu nesmála a pak tápal po špičkách za ní po těch točenejch dřevěnejch schodech, jaký mužou bejt jen na Starém Městě. Jenom tomu, že je sčetej a celkem taky dost dobrej v pantomimě, vděčí za to, že na něm nepoznala, že je první holka, se kterou spí. Usnuli až k ránu. Vzbudil se dřív než ona a chvíli se na ní díval. Měla teplou pleť, takovou, o které se psává v románech „pleť jako broskev“. Políbil ji na bradu. Otevřela pomalu oči, zavrňela a řekla: „Zdálo se mi, že jsme se milovali na louce a okolo nás létaly včely. A pak jsem tam usnula a ty jsi odešel a začal padat sníh a tál mi na rukou. A bylo mi smutno, že jsi pryč, tak jsem se vzbudila“. Podíval se z okna. Z protější střechy stékal poslední špinavý sníh. Pomalu a něžně ho hladila po zádech. Měla horké ruce, trochu opuchlé spánkem. Odešel od ní druhý den ráno. *(Sakra, měl bych vypnout to rádio, nebo to bude vyřvávat celej den. Ale at'! Aspoň líp usnu... Alice, ta hudba je tak dobrá, jako tvoje ramena sklánějící se nade mnou, aby mě upozornila, že spát s někým není totéž jako spát.*

Alice, u potoka, v suché modré trávě hraje napudrovaný pán na cembalo a na prsty mu padá sníh, růžový, žlutý a bílý a taje tou muzikou, je z něj voda a chytá se na trávě a na paruce toho hráče, Alice, přes potok jdou kavalíři v texaskách a jejich napudrované dámy nadzvedají krinoliny a ztrácejí střevičky v proudu. Alice, Alice, už přešly, začíná gavota, má milá, všechny tyto dámy do zítřka umřou, kdo by unesl tolik zimy a deště na nahých ramenou, umřou, je to poslední gavota, podívej se, jak elegantní a něžná agónie, podívej ten sníh, jak taje ve tváři hudebníka, Alice...)

Probudilo ho mlácení do dveří.

„No jo, moment, už jdu.“

Natáhl si kalhoty a šel otevřít.

„Bud' zdráv! Jestli tu máš návštěvu, tak promiň. Ale musím si sem dát aspoň kufr.“

„Ne, jen klid, jsem tu sám.“

Karel vešel dovnitř. „A proč si mi neotvíral? To jsi spal při tom randálu?“ Z rádia se ozýval říčivý pochod, hraný zřejmě několiksetčlennou vojenskou dechovkou.

„Když jsem usínal, tak hráli nějaký barokní koncert. Jo, a ještě, že jsem si vzpomněl. To si neumíš odemknout a musíš mě budít, Indiáne?“

„Ale jó. Odemykat jsem se naučil už v osmiletce. Ale teď mi to nebylo nic platný. Protože jste nechal v zámku klíč, víte, pane.“

„No jo, tak mi to promiňte, soudruhu... Já mám totiž strašnou kocovinu, víš? Hele, nepřivez si náhodou nějaký kafe?“

„Přivezl, samozřejmě. Nemyslel jsem přitom ovšem tolik na tvůj nezřízený život, jako na mé usilovné studium. Ovšem, může se stát, že i tobě nabídnu.“

„Tak nabízej, tady máš hrnek, a kde je vařič, to snad víš!“

„Člověče, nech mě aspoň převlíct, jo?“

„Tak ukaž, já to uvařím, stejně bys to zkazil. Hele, co je ti to platný, že jseš marxista, když neumíš uvařit kafe? Kam myslíš, že to v životě dotáhneš, co?“

„Nekecej, nekecej a koukej vařit to kafe! Občas mi ten tvůj

jakocynismus z ty tvý zastydlý puberty leze krkem. Tak se podívej, ty filosofickej eléve, když ty jsi se učil v desátej třídě nazpaměť Máj, tak já už jsem chodil do Reduty probojovávat charleston, rozumíš?!? Tím ti chci připomenout, abys nezapomínal na povinnou úctu k člověku, kterej je o tři roky starší a o dva roky déle v Praze, jasný?“

„No jó.“

Honza sléval kávu do skleniček od hořčice. „Ale kafe stejně udělat neumíš!“

„Zase umím jiný věci, společnosti prospěšnější, ty komediante chuligánskej!“

„Hele, nechceš si zakouřit?“ obrátil Honza hovor.

„Jo.“ Srkali kávu.

„Karle?“

„Hm?“

„Pojď se večer podívat na naše gala představení. Mám tam novou roli. Zkoušej to se mnou. A Alice zpívá pár novejších výbornejších písniček. Některý úplně jako Fitzgeraldka.“

„Honzo, nezlob se, ale já fakt nemám čas. Pozejtří dělám zkoušku z ekonomie a ještě musím nadřít imperialismus, fakt.“

„No, jak myslíš. Ale aspoň by sis duševně odpočinul.“

„Jo, to úplně chápu. Když tam vystupuješ ty, tak to určitě nebude nic moc duševně namáhavýho.“

„Hele, vem si ještě cigaretu a nech si tu sžíravou satiru!“

„Dík. Mimochodem, ty bys měl taky začít dřít, ne?“

„Podívej se, příteli, s tím na mne nechod', jo! Jednu zkoušku mám za dvě a teď na mě čeká teorie literatury. Chápeš, že jako sčetlej, povrchní snob se na ní celkem moc nemusím připravovat.“

„No, hlavně když si věříš.“

„A to zas jo... Krucifix! Už mi jde ta dechovka na nervy. Zkusím něco chytit.“ Po chvíli praskání se z rádia ozvalo řinčení kytar a jódlující hlas.

„No, Laxik, co se dá dělat. I to je lepší.“

„Jistě, jistě, ty můj malej kosmopolito.“

„Hele, je to furt lepší, než bejt tak citlivej na kosmopolitismus, že se dáš hodinu voblbovat dechovkou jen proto, že je to prej národní.“

„No jo, tak se už přeci uklidněte, pane Ratkin!“

„Karle, ty si z toho děláš srandu, ale já bych byl fakt asi pro takovýho Šrámka docela chutný sousto. Jenomže tomu ty nerozumíš. Ty ses občas tak klidnej a vyrovnanej, až to bolí!“

„Jo? No tak se podívej: Za prvé, kdyby všichni lidi byli senzitivové, tak bysme chcipli hladu, rozumíš, ty potrhlej mime? A za druhé: Ty si asi myslíš, že já už jsem se narodil s představou vlastní budoucnosti a s vyhraněným morálně politickým pohledem, ne? Jestli tě to jen občas napadne, tak ses na velikánským omylu... Byl jsem dost zmatenej a trochu jsem i teď. A myslím, že by to se mnou bylo dost blbý, kdybych měl ve všem úplně jasno... Hele, já si myslím, že nezáleží na tom, v jakém zmatku člověk je, ale na tom, jestli má aspoň snahu se z něj dostat, rozumíš. Tím chci říct třeba to, že bych ti tvoje flámování vyčítal asi dost silně, kdybych nevěděl, že děláš taky něco pořádnýho mimo to. A že toho pořádnýho je víc.“

„Děkuji ti, žes pronesl řeč tak hluboce procítěnou. Já fakt nemám rád ten mejdanovej styl života. Zdá se mi to málo. Chlastat, natáčet na magneták všecko, co je zpívány anglicky a vodit si domů holky, když sou „starý“ někde venku. Hele, tyhle kluci, co v tom žijou, mají skoro všechno jako na dlani. Rodiče maj postavení, kvartýr, známosti. Synáčkové žijou na konto svých otců. Třeba i na morální konto. Velkoryse mrhají čas. Ale já si to nemůžu dovolit. Ten čas...! Mně nadáváš do senzitivů, ale já myslím, že to není zbytečný všimát si věcí, který vypadaj jako kus nenapsaný básničky. Rozumíš, všimát si jich všude, i tam, kde tě nikdo za to nepochválí - ‘ Výborně, soudruhu, je vidět, že jste esteticky na výši’ - snažit se bejt citlivej, tak jak člověk začne bejt v šestnácti letech. Nevšímat si, že se ti někdo kvůli tomu směje. Dělat něco, co je pro lidi potřebný a nemusí to bejt jen kamna nebo housky. Dělat něco potřebnýho! A dělat to dobře! Pak může člověk jít

a dát si s klidným svědomím třeba deset rumů za sebou ve stoje u pultu a nikdo nemá právo mu to vyčítat, protože ten člověk je za sebe úplně odpovědný, právě tak jako je odpovědný za tu práci, která je lidem užitečná a kterou on dělá s takovou chutí, láskou a odpovědností, jako když pije třeba těch deset rumů... Na to sem nějak přišel dneska ráno, víš...? Prosím tě, rozumíš mi aspoň trochu?“

„Myslím, že jo,“ řekl Karel a labužnický, s vědomím, že je to nespolečenské, žvýkal lógr ze dna skleničky. „Je to dost, že jsi na to přišel. Hele, pamatuješ si ještě na to, když jste brali na jedenáctiletce anatomii, že jo? Říkali ti, co jsou to prvotní a druhotné pohlavní znaky. Říkali ti, že vousy jsou druhotné. Prvotní je to, že chlap může spát s holkou a mít s ní děti, je to tak? No, hele, já mám tenhle názor - I lidskej život má prvotní a druhotné znaky. Ten mejdanovej styl má pokračování v dokonale rozvinutém měšťáctví. Touha mít pěknou ženu, pěkněj kvartýr, auto, chajdu. Jo? No a tomuhle říkám druhotný znaky člověka. Rozumíš? Prvotní je, že člověk má něco dělat zrovna tak, jak si to říkal před chvílí, dělat něco, co by bylo užitečný. Něco, co by tu po něm zůstalo. Sakra, jsme smrtelný, ne? Tak vidíš! Prvotní je - udělat něco - třeba pilník, barák, básničku, prostě něco, co lidi budou potřebovat a co jim bude užitečný, až tu nebudeš. To ostatní, to jsou ty druhotný znaky člověka. A většinou čím komfortnější, tím větší prázdno za nimi... Tak... A teď se dem někam najíst!“

„Myslíš jako do hospody?“

„Jo. Zrovna tak! Pojd', zvu tě! Jsem v balíku, dostal jsem prachy za článek o ekonomii socialismu pro jedny okresní noviny.“

„Tak jo. Počkej moment, vezmu si svetr.“

Vyšli ven. Slunce pražilo. U svatého Víta tlouklo poledne.

„Kam půjdem?“

„Ke Křížovníkům?!?“

„Dobrý, dem.“

ODPOLEDNE

Václavské náměstí bylo přeplněno jako kino, kde dávají Jeana Maraise v technicoloru. Ale stromy voněly opravdově. Prachem, benzínem, horkem a kouřem. Jan se prodíral na Vinohrady. *(Zase jsem se zakecal a na tu zkoušku zpěváků teď přijdu pozdě. A to chci mluvit s Alicí. Ale s těma klukama z Luxoru má Karel pravdu. Jenomže ono se teď vžilo považovat za měšťáky jenom ty, co vzdychají při Kmochovi na vepřových hodech a pro tuhle užítkovou verzi „socialismu“ s chatou, ledničkou a Laxíkem holt zatím nezbejvá nálepka... Hergot, kde se najednou vzalo v Praze tolik krásnejch ženshejch!)* Dívky chodily ve světlých letních šatech. U Domu potravin drněl z ampliónu Gream Bellův orchestr a trombonista zpíval o městě na jihu, kde nepadá nikdy sníh: Dallas blues, město, kde celý rok kvetou růže. Vycíděný tón kornetu se třepetal nad asfaltem jako horký vzduch. *(Hrajou ohromně! Dědkové! Hergot, to blues, co bude dnes Alice poprvně zpívat, to je taky výborná věc...)*

Blues cynické holky

„I když tu bude skandál

já vám to zazpívám

a možná, že to bude pro zasmání.

Takové věci říká

člověk jen sobě sám.

Tak odpustte mi špatné vychování!

Nebýt tu zkažená - nevíte o ničem.

Tak tedy - tuhle noc -

jsem spala s měsícem!!

Potkala jsem ho večer, tak náhle jako strach.

Stál na mostě, díval se do tmy dolů.

Ptám se ho: „To jsi básník a nebo sebevrah?“

A on řek: „Pojď! Budeme smutní spolu!“

Byla to horečka a nebo mámení?

*Dnes v noci měsíc usnul
na mém rameni.“*

Ve dveřích divadla se srazil se sebevědomým mužem typu „v nejlepších létech“. Ohlédl se po něm. Prošedivělý elegán, „mužných, ostře řezaných rysů“ pružně přeběhl chodník a nasedl do rudé Felicie. „Jasnej typ pro Filmklub“, pomyslel si Jan a vešel dovnitř. Na schodech bylo slyšet hudbu. Alice zpívala Blues cynické holky.

*„Ráno mi řek', když hledal svůj ušmudlaný svetr:
Není to legrace na nebi noc co noc.
Na místo růže v klopě mít přesný dozimetr.
Koho se dovoláš na nebi o pomoc?
Už na mne nečekej! A kup si někde rum!
Zítřka si nad palmami přijde
pro mne stroncium!“*

V sále byla tma. Alice stála na jevišti v kuželi ostrého bílého světla a zpívala o nemocném měsíci. Jan se kývnutím pozdravil s ostatními a přisedl si k nim do hlediště. Pak si připálil od svého souseda.

*„A potom odešel.
A nemám o něm zprávy.
Jen blues, jak měsíc zapadal a ztich.
Prvně a naposled.
Blizoučko u mé hlavy.
No, tak se smějte! Však vás přejde smích!
Vyjdete ven a roztřese vás zima.
To po nebi se loudá
můj miláček. Má kruhy pod očima.“*

Klavír skončil tichým tremalem. Všichni tleskali. Hudebníci na pódiu se o něčem radili.

„Jak se ti to líbí?“

„Je to výborný, Ivane, fakt. Moc se ti to povedlo!“ Elegantní hoch s dýmkou a hedvábným šátkem ve výstřihu svetru poklepal Janovi zezadu na rameno.

„Jak se vede našemu Janu Kašparovi?“

„De to, Adolfku, de to, de to.“

„Jsem na tebe zvědavý. Sice to téma, co hraješ, je trochu banální, no uznej sám, mírová tematika, no, jsem zvědav, jestli z toho uděláš nějaký kumšt!“ Hoch s dýmkou byl „estét“ Adolf Kopřiva. Ve volném čase se učil kouřit dýmku, přestoval si nehty a pokoušel se o Brechta a existencialismus. „Mně se to celkem zamlouvá, jenomže tobě v tom holt schází asi tak litr koňaku a asi tři slova francouzsky, vid’?“

„Poslyš, já tě přece nebudu už zas poučovat o tom, že základem umění je neangažovanost. Ale potřeboval bys to jako sůl.“

„No dobře, ale řekni mi - jestlipak už jsi o tom přesvědčoval někoho u nás - třeba na schůzi Svazu. Děláš tam na výboru, ne?“

„Honzo, ty jseš tak prostomyslný, až to zaráží.“

„To víš, pierot a prost’áček boží, že jo? Zato ale můžu bejt jistej, že moje prostoduchosti nebudou někomu připadat jako špatný překlad z francouzštiny, víš?“

Adolf polourazeně bafal z dýmky.

„Jene?“

„Hm.“

„To už víš, že Alice půjde k filmu?“

„Ne.“

„No vidíš. Má dobrý hlas, škoda že neumí anglicky... No a mimo hlasu má samozřejmě také jiné přednosti... a jiné ‘-nosti’, že?“

„To se mě na moc ptáš. Asketickéj život klauna mi nedovolí starat se o jiné -nosti“... Tvoji duchapl- ‘nost’ v to počítaje, chápeš?“

„No, nemusíš být jedovatý, myslel jsem, že o tom víš, že Alice půjde k filmu. Svého času to vypadalo, že s ní spáváš.“

„Podívej, Adolfu! Zdá se, že jsi dnes odložil své pověstné

francouzské vychování v šatně, nemyslíš?“

„Ne, ale už jsem dávno odložil tu tvoji šrámkovskou psychu... A pak - zdá se mi vhodné tě upozornit na takovouhle pikantérii, která pro tebe jistě má svůj půvab. Co? No, když v tobě je ještě plno těch ideálů, že?“

„Hele, Adolfku, každéj máme v sobě něco. Jenom si uvědom, že mít v sobě mimo těch ideálů ještě tak tři rummy, tak bys taky klidně moh dostat na hubu, rozumíš?“

„Ale, ale, zdá se, že jsem tě ranil v tvých přísně soukromých citech.“

„Hele, zmiz! Nebo ti fakt dám pár facek!“

Ivan ho tahal za rukáv. „Honzo! Neblbni, vyflákni se na něj, nestojí za to. Radši si poslechni tuhle básničku. Udělal jsem k tomu doprovod pro jazzband.“

Na jevišti stál v jednom kuželi světla trumpetista a v druhém tři recitátoři. Trubka zaskřípala, přidaly se bicí a tři lidské hlasy.

*„Několik chodců kráčí vzhůru Prahou,
smích,
koňak,
parfém.
Přešli na červenou...“*

Přidalo se piano v molových akordech připomínajících renesanční madrigaly. Trubka se zajíkala nad unisonem recitátorů.

*„Nemáme vlastně o životě lidském
bezpečnou zprávu, vše se jiné jeví
a jiné je...“*

~

„Co děláš večer, Richarde? Pojd' si někam sednout!“ Prošedivělý elegant zvedl hlavu od jídelního lístku.

„Sorry, příteli, ale mám objednanýho prima zajíce.“

„Zajíce?“ podivil se tlustý muž s rozteklým sádelnatým obličejem, rudým od horka. „Tak tedy už ne s Evičkou?“

„No s tou už dávno ne.“

„Ale o tom mi musíš něco povědět, ne?“

„Jseš tak zvědavěj na moje úspěchy?“ řekl Richard a vycenil okouzlujícím způsobem thymolinový chrup.

„To víš, zvědavost přítele a umělce. *(To si myslíš, že z toho nemám legraci, z toho, jak lovíš ženský na svůj manekýnskej exteriér? Kdybys aspoň někdy natočil něco pořádnýho? Ale tobě stačí, že jsi hezkej režisér, že jseš tady ve Filmáci doma a že na tebe ženský letěj, vid'?)* Musíš mi o tom vyprávět!“

„Tak co jste si vybral dobrého, prosím?“ zaševelil vrchní.

„Tatara tam nemáte, že ne?“

„Bohužel, pane režisére...“

„No tak mi dejte hemenex, jo?“

„Ano, hned to bude.“ Vrchní odběhl, tloušťk si zapálil rozvázně doutník.

„No tak, spust'! Co jsi udělal s Evičkou?“

„Nic zvláštního. *(Jen se nestav do pozice zaujatého umělce, ty bys taky radši dělal do ženskejch víc než do filmu. Jenomže s tou tvojí figurou a stárím ti zbejvá už jen skepticismus, že jo?)* Nechal jsem ji Pavlovi.“ „No, ale počkej! V úterý jsem tě s ní viděl, ne?“ „Viděl, viděl... A co má bejt? To víš, holka přeci jen nemůže jen tak zapomenout. No a tak se občas sejdem... a uspořádáme nějakěj ten společenskej spánek, že...?“

„Tak jeden hemenex, prosím.“

„Děkuji.“

„A co to bude k pití?“

„No... co tam máte. Něco mi vyberte, pane Skalická!“

„Tak by tam byl výborný dingač, mohlo by to být?“

„Dobrý, dvě decky, jo?“

„Ano, hned.“

„A jak to, žes ji nechal Pavlovi, prosím tě?“ navázal znovu

tloušťík.

„No, nechal“, řekl Richard, žvýkáje plátek šunky. „On totiž Pavel jednou u mne viděl nějaký její fotky. Já jsem si ji totiž párkrát udělal. Sám. Jen tak, bez prádla a těch zbytečností, rozumíš?“

„Hm,“ řekl tloušťík a míchal si kávu.

„No, a Pavel když ty fotky viděl, tak byl do ní najednou celej blázen. Když mě potkal, tak mi říkal, abych mu ji nechal. No, nechtěl jsem bejt skot a tak jsem ho představil a nechal jsem mu volnost. Ale člověče! Eva o něm nechtěla ani slyšet! Už to vypadalo pro něj dost beznadějně...“

„Tady je ten dingač, Mistře.“ Richard kývnul na znamení díků.

„No a?“

„No, pak mi přivezl Karel z Itálie takovej šikovnej prášek... Něco jako yohimbin, rozumíš?“ „Jo.“

„On tam byl na festivalu., a ten prášek mi přivezl jako dárek... Moment!“ Utřel si ústa a ochutnal víno. Pak se napil zhluboka. Tloušťík vypadal netrpělivě.

Richard se pohodlně rozvalil v křesle a jsa si vědom působivosti vhodně umístěné pauzy, zapálil si cigaretu.

„No pokračuj!“

Richard vyfoukl kouř a usmál se s vědomím převahy.

„Pak jsem jednou dělal takovej malej mejdan. No a Pavel tam byl taky. Asi v jednu jsem se s Evičkou vytratil do pokoje. Předtím jsem jí dal ten prášek do kafe. Člověče, holka vyváděla jako divá. Když jsem od ní odešel, poslal jsem k ní Pavla. Říkal jsem si: Schválně, co to udělá? No... a voni přišli za hodinu. Oba! No, tak co jsem s ním měl dělat? Jsem gentleman, ne? Tak jsem mu ji nechal.“ Richard se podíval na svého přítele. Ten si zapaloval další doutník.

„A odkud máš tu novou?“

„Objevil jsem ji v jednom z těch študáckejch divadýlek. To jejich se jmenuje Synkopa. Ona tam zpívá. Jako zpěvačka je výborná... škoda, že neumí anglicky... Ale to se dá naučit. Mám pro ni flek v tom novým chuligánským filmu. Zítří ji vezmu na vyzkoušení.

Myslím, že jí to bude sedět. Vypadá dost chytře. Toho se taky trochu bojím, no, ale jinak je to myslím zajíc. V tom divadýlku je jasně nejlepší. Pak tam mají dobrou muziku. Sice modernu, to víš, já radši Elvise, ale oni jsou dobrý, no... a taky tam maj dobrýho mima. To je tak asi všechno.“

„Samozřejmě.“ *(Už se těším, jak budeš slintat, ty nádobo skepse!)*

„Dneska večer pro ni zajedu do toho divadýlka. Mají premiéru... Půjdem se někam trochu pomuchlovat, no a v deset jsem v Těčku jako na koni.“

„Tak já vám vyberu šikovnej stůl.“

„No, můžeš. Ale určitě! V deset se sejdem v Těčku. Uvidíš senzační kus.“ Richard slibně přimhouřil oči a mlasknul.

„Richarde, nedal by sis vodku?“

„Že se ptáš?“ Tloušťík se otočil a hledal očima vrchního. „No tě bůh!“

„Co je, Františku?“

„Ale... jde sem Oskar a má asi novýho hošu. Bože, vyš? To bude zábava... Hergot, kde je ten Skalička?“

„Nazdar, hoši!“ Ke stolu přistoupil precizně oblečený třicátník s odulými rty.

„Ahoj, Áskr!“

Oskar si pohladil zálibně červený svetr a vzal za ruku kudrnatého mladíka, který přišel s ním.

„Hoši, seznamte se!“ řekl sladce. „To je Petřík, moc milý chlapec.“ Hoch s vizáží cherubína se lehce uklonil.

„Petr Klečka.“

„Bláha.“

„Turke.“

Vrchní se přihnul.

„Dobrý den, co si dáte, pánové?“

„Já bych prosil whiskey... A co si dáš ty, Petříku?“

„Mám chuť na bols.“

„Máš chuť na sladkosti, vid'?' Tak whiskey a bols, pane

Skalička.“

„Áno, áno.“

„Pane Skalička!“

„Ano, prosím.“

„A nám dvakrát vodku, jo?“

„Samozřejmě, pánové. Jako by to tu už bylo.“

Oskar sáhl do kapsy a vytáhl balíček cigaret. „Vezměte si!

Hoši!“

„Co to je?“

„Kentky. Z Kanady. Zapal si taky, Petře!“

Kouřili.

Když vrchní přinesl pití, byla konverzace v plném proudu. Tlustý režisér a teplý Oskar se hádali o Shakespearově milostné lyrice.

„... a nikdo nemiloval!“ dociloval Oskar pateticky a toužebně se podíval na Petříka. Ten cucal bols a udiveně poslouchal to rýmované povídání...

~

„Honzo?“

„Hm.“

„Víš, že jak jsi u mne byl, tak jsem se bála, tedy, potom, že budu mít dítě?“

„No a?“

„No, nic, je to v pořádku.“

„A proč jsi mi nic neřekla?“

„Myslíš, že by mi to bylo něco platný?“

„Alice, nebuď zlá!“

„No, co bys dělal...? Kouřil bys a uvažoval, jak mi to říct, abych si nechala udělat potrat, ne, co taky jinýho?“ Dole pod nimi houkal parník s výletníky.

„Hele! Lod' komediantů!“

„Hm...“

„Alice... nebuď smutná! Stalo se ti něco?“

„Ne.“

Mlčeli a dívali se do řeky. Jan si zapálil.

„Nechceš taky cigaretu?“

„Honzo, prosím tě, ty jsi se zbláznil, už takhle vypadám dost utahaně, copak můžu kouřit na ulici?“

„Podívej, náhodou vypadáš výborně. Jak myslíš, že asi vypadala Bessie Smithová, co? Hlavní je, že dobře zpíváš, ne?“

„Nepochlebuji!“

„Já nepochlebuju, ale ty děláš koketku!“

„Honzo...“

„No jo, já vím, Alice... když vono je to ale strašně zlý bejt bez tebe. Někdy se mi zdá v noci, že jsi za mnou přišla a pak se probudím a není to pravda, nemůžu spát, jdu kouřit k oknu a dole se někdo líbá a já slyšímto šeptání, víš, a je to divný, že se mnou nejsi, nejde o to mít holku, to není tak těžký, ale já se bojím, že každou holku budu přirovnávat k tobě, víš... myslím, že se kvůli nikomu jinýmu už nebudu probouzet ze spaní...“

„Políbila ho na tvář.“

„Alice?“

„Ano.“

„Já asi nechám tý pantomimy, víš, nikomu to neříkej, ale chtěl bych na něco hrát. Ivan mi pouštěl výbornýho trumpetistu. Jmenuje se Davis nebo Davidson, tak nějak. Prostě si myslím, že se toho tak dá říct víc než tou mimikou a gestací. Co tomu říkáš?“

„Překvapuje mě to... Jseš totiž teď dost ve formě jako mim.“

„Alice, já se fakt asi budu učit na trubku. Až uslyšíš toho chlapa hrát, tak to pochopíš.“

Hladila ho po vlasech.

„Alice, pojď někam večer... po premiéře. Jo? Už jsme dávno spolu nebyli.“

„No, já nevím...“

„Nedělej drahoty! Stejněs mi to už skoro slíbila.“

„Alice, vid', že nemáš nic s tím režisérem?“

„Ne, co tě to napadlo?“

„Jen tak, promiň... A budeš hrát v tom filmu?“

„Snad jo, ale ještě to není jistý.“

„Nemluv tak smutně, dělá to pesimistickéj dojem... Proč jseš smutná? Mně je s tebou dobře.“

„Mně s tebou taky... Ale já jsem nějak k večeru vždycky smutná. Nerada chodím spát. Občas mě napadá, že umřu ve spaní, víš... je to asi jako umírání - jít spát... je to takovej divnej smutek, jako když posloucháš hodně dobrou a úplně neznámou muziku...“

Políbil ji na rameno.

„Nebud' smutná! Ještě nejdeš spát...“

Usmála se.

„Doprovodíš mě?“

„Už?“

„Je půl sedmý. Za hodinu začínáme. Mám to tak akorát. A ty taky.“

„Tak pojď!“

Za Vltavou tiše krvácelo slunce nabodnuté na petřínských věžích. Ze Slovanského ostrova se ozýval dixieland. Zastavili se na křižovatce u Národního divadla. Do šumící ulice křičel kamelot.

„Rozlosování Evropského poháru! Véečerní Praháá! Véečerní Praháá! Dáálší série pokusných výbuchů v Tichomoří! Véečerní Praháá! Próó klíče před soudem! Próó klíče před soudem! Véečerní Praháá! Další série pokusných výbuchů v Tichomoří! Další série...“ Šli po nábřeží. Alice si potichu zpívala.

„...Už na mne nečekej! A kup si někde rum...!“

Políbil ji.

„Honzo, dej mi cigaretu!“

Zastavili se a připálil jí. Jeden z dvojice starších pánů na lavičce řekl velmi nahlas a pohoršeně: „Podívej se! Prosím tě... Za chvíli už budou kouřit i v té školce!“

Jan se otočil.

„Milej pane! Buďte klidnej... Jste tak starej a chytřej, že stejně za tu chvíli umřete, takže se ty hanby ani nedočkáte!“

Ještě kus bylo slyšet, jak se pán rozhořčuje.

„Honzo, tobě se ta písnička líbí?“

„Líbí? To je špatnej výraz... Je mi z ní smutno a běhá mi mráz po zádech, no, nemocnej měsíc, na smrt nemocnej...“

„Jseš prima kluk...“

Vešli do dvora domu, kde bydlela. V průjezdu byla tma.

„Už jdi, Honzo!“

Ze schodů vonělo prádlo a kouř. Někde v poschodí se zalykalo rádio v medovém dvojhlasu: „*Co moře zpívá pod křídly kormoránů...*“

Nahmatal ve tmě její ramena a přitáhl ji k sobě. Měla rty suché a popraskané jako po horečce. (*Tah dlouho jsem tu nebyl a jsi stejná. Poznám tě potmě. Jsem s tebou moc šťastnej a nevím, co budu dělat, až mě jednou opustíš...*) Jemně ho od sebe odstrčila.

„Co je, Alice?“

„Už je moc hodin, musíš jít!“

„Alice!“

„Fakt, nebo přijdeme oba pozdě.“

„Tak jo... já tedy jdu. Ahoj!“

Krátce ho políbila.

„Měj se krásně, šašku!“

Vyšel na ulici. Točila se mu hlava. Utrhl větvičku lípy a začal žvýkat list. Bylo to příjemně hořké. Vyplivl zelenou slinu. (*Tak asi nějak třeba vypadá a chutná betel...*) Ze dveří hostince „U Vejvodů“ voněla dršťková polévka. Z nějakého okna byl slyšet do ulice klavír. Někdo cvičil. Beethoven, „Pro Elišku“. Podíval se na hodinky. Bylo už skoro pozdě.

~

„...Vyjdete ven a roztřese vás zima.

To po nebi se loudá

můj miláček.

Má kruhy pod očima.“

Pískání a potlesk. Pochvalné pískání okoukané z cizích nahrávek, Alice se uklonila. Pak ještě dvakrát. Potlesk a pískání. Za jevištěm vrazila do naličeného pierota.

„Jsi ohromná.“ Políbil jí ruku.

Ozvala se trubka a bicí.

„Několik chodců kráčí vzhůru Prahou...“

Měla na sobě černý svetr a úzké černé kalhoty. Požádala ho o cigaretu.

„A nebuď smutnej, šašku!“ Podíval se na ni podmalovanýma očima.

„Tak mě pohlad’ po tváři!“

„Pustí ti šminka.“

„Neboj se!“

Hladila ho.

„Takhle?“

Kývl hlavou.

„Ještě jseš smutnej?“

Kývl znova. Trumpeta vyjela do výšky a zůstala viset jako chycený pták.

*„...nemáme vlastně o životě lidském
bezpečnou zprávu...“*

VEČER

„Nechceš kus salámu?“

„Ne, díky, ne fakt, já nějak nemám moc hlad.“

„A pivo taky nechceš?“

„Jo, trochu bych si loknul.“

„Na.“

Jan otřel láhev a napil se.

„Člověče, taky máš takovou strašnou žízeň, když jseš nevyspalej?“

„Jo“, zamumlal tlustý recitátor plnými ústy. „Skoro vždycky.“

„Dík. To pivo bodlo.“

Jan se unaveně natáhl na židli a položil nohy na improvizovaný maskérský stůl. Protože nechtěl přerušit svou pohodlnou polohu, dalo mu to dost práce, než vyštrachal cigarety a zapálil si. Vyfoukl kouř proti zrcadlu. *(Tak. Etudu mám za sebou a teď ještě v devět hodin to hlavní. To jsem zvědavej, jak to vydržím. Ale když to půjde, tak mám vlastně vyhráno. Vyhráno. V Čem? Vostatně - je daleko pravděpodobnější, že takhle vochrápanej to zkurvím úplně pod vobraz a tím pádem bude moje pantomima do hajzlu.)* Z reproduktoru nad zrcadlem se ozvalo skrčeně: „Balada! Připravit“ a pak potlesk z hlediště. Tlustý deklamátor si utíral mastnou pusou.

„Honzo, tak mi drž palce!“

„Jasně.“ *(Hlavně, když už přestaneš mlaskat!)* Recitátor se srazil ve dveřích s dívkou v bílé sukni a blůze.

„Co hledáš v pánské šatně, prosím tě?“

„Tebe určitě ne, Marcílku! Hele, zmeškáš nástup!“ řekla dívka a vystrčila ho ze dveří. Byla to druhá zpěvačka souboru.

„Ahoj, mime!“

Jan jí kývnul na pozdrav.

„Pantomima zdraví šanson! Nazdáár...“ Sokolský výkřik se glizandem zlomil v zívání.

„Promiň, že nevstávám a ještě k tomu zívám...“

„Vše odpuštěno!“ Položila mu zezadu ruce na ramena.

„Jaká jsem byla?“

„Bylo to dobrý, Zuzi, víš, já nejsem holt přes ty šansony, ale líbilo se mi to.“ *(Přeci ti holka neřeknu, že jsem tak utahanej, že jsem tě vůbec neposlouchal.)*

„To jsem ráda.“ Dívala se přes jeho hlavu do zrcadla.

„Můžeš mi připálit?“

Škrtl a zvedl ruku se sirkou dozadu k jejím ústům. Snažila se kouřit jako dáma. *(Tedy blbě! Ale holka, já jsem tak ztahanej, že ti to dneska vodpustím...)*

„Honzo, víš, že takhle vypadáš zajímavě?“

„Prosím tě neblbni!“

„Ne“, protáhla holčičím hlasem. „Vypadáš jako smrt!“

Podíval se pořádně do zrcadla. Uviděl zvláštní obraz. Bílá tvář nad černým trikem. Po šmince stékal pot a bylo to k nerozeznání od pláče. A dívka za ním s hezkou, hloupou tvář, efektně oblečená v bílém a její štíhlé dlouhé prsty na černém propoceném trikotu. *(Ano, byl by to obraz. Dívka s cigaretou a smrt. Ale, copak může existovat osmnáctiletá smrt?)*

„Mimochodem, Honzíčku, jseš krásně zflámovanej, jak si všímám zblízka.“

„No a...? A vůbec, neříkej mi Honzíčku, říkáš to jako nákej teplej...“

Udělala ironický obličej a přestala ho hladit po rameně.

„Nebud' hned krobián! Já ti něco povím. Ty tu nejseš přes šansony, ne, ani přes pantomimu... ty seš tu jedinej šéf přes Alici, vid'? Jenomže ona asi nerespektuje tvoji jedinnost, takže by ses měl honem věnovat třeba té pantomimě, aby ti aspoň něco...“

„Prosím tě, Zuzi, já vím, že žárlíš na Alici kvůli zpívání, ale nepřeháníš to teď trošku?“

Zuzana se zasmála. *(Hergot, vona si i ten smích půjčí z Filmáče. Pane Bože!)*

„Je mi tě líto, ale musím tě upozornit na jednu zvláštnost

commedie dell'arte. Je zajímavé, že úlohou pobledlých pierotů bývá býti klamán...“

„No a co tím myslíš?“ *(Pro mne je zajímavý, holka, že i u těch nej-, nej-, nej-, nej- amatérů je revnivost jako mezi primadonama...)*

„To se spíš snad zeptej Alice, až ji uvidíš, ovšem. Odjela totiž na začátku té tvé etudy pryč a už sem dneska nepřijde...“

„Holka, co to blábolíš?“

„Fakta, Honzíčku, fakta. Ona si totiž už svoje odzpívala, víš?“
Jan seskočil ze židle.

„Moment, hned jsem zpátky.“ Proběhl chodbičku a zaklepal na dveře dívčí šatny. Nic, jen šeptání a smích. Otevřel dveře.

„Honzo! Hned zavři!“ Dívka, oblékající si sukni, zvládla situaci tím, že ho briskně vystrčila za dveře.

„Počkej, neblázni! Kde je Alice?“

„Kdoo?“

„Hergot, Alice!“

Ticho.

„Jo, ta jela domů hned jak dozpívala. Bylo jí nějak blbě.“

„Aha... Tak ti dř...“

V pánské šatně se Zuzana líčila jeho klaunskou šminkou.

„Tak co?“

„No, co? Bylo jí blbě, tak jela domů, no, co má bejt?“

„Nic... jen si jednou uvědom, že Pierot je šašek a ne Jean Marais!“

Šel k věšáku.

„Honzo, už si slyšel ten námořnickej šanson, co zpívá Dalida? Budu na to mít text a asi to budu...“ Otočila se.

„Kam jdeš?“

„Jedu za ní.“

„Neblázni! Máš ještě výstup.“

„To stačím, to je půl hodina času...“

„Honzo, nejezdi tam!“

„Jedu. Nikomu to neříkej, buď ty lásky, jo? Jsem tu včas jak

legendární vojska, a tak dále, a tak dále... Ahoj!“

Venku přšelo. V běhu si natáhl montgomerák, obarvený na černo. (*Výborně!Dvacítka!*) Naskočil a ukázal tramvajenku. Mimoděk se opřel hlavou a studené sklo. (*Možná, že jí něco doopravdy je. Slíbila přeci, že spolu někam po představení půjdem. Slíbila. No jo, ale třeba jela s tím režisérem. Ale to by mi snad sakra něco řekla, ne...? Určitě to není dobře, že na ní tak visím, ale to se asi nedá nic dělat. No jo. Ale co když... Ježíšmarjá, já jsem vůl! Odpoledne říkala něco, že jsme mohli mít dítě... Co když je nemocná z toho? Jestli si dala udělat potrat a nic mi neřekla? Neviděl jsem ji tak dlouho. Je na to dost hrdá, aby o tom nemluvila. Alice, holčičko, já jsem tak hnusnej blbec...! Kdoví, co jí je a já poslouchám kecy těch žárlivejch antitalentů a jí je zatím třeba strašně zle...)*

„Hele, mladej, nemáš voheň?“ Zarostlý muž ho plácnul po zádech. Jan sáhnul automaticky do kapsy. Pak se vzpamatoval.

„Tady se nesmí kouřit, pane!“

„Ne?“ Z pána byly cítit slivky.

„A to je nákej socialismus, cóó?“ Zakolíbal se a padnul Janovi kolem krku.

„Tak to si pracující udřenej, českej pracující, nesmí ani zakouřit, có?“

„Já za to, hergot, nemůžu!“

„Já vím, ty ses dobrej kluk, to ty židi, jasný, jó, to voni, hele, já jsem Jarda, dycky fér kluk, rozumíš, můžeš mi tykat...“

„Jó, já jsem Honza, ale zrovna vystupuju... Bud' zdrav, ty udřenej proletáři!“ Vyskočil. Uklouzl po dlažbě a vlétl do náruče páru starších uhlazených lidí.

„Promiňte, prosím!“

„Nemůžete dávat pozor?“

„Můžu, madam. A nemůžete vy se zeptat tam nahoře“, ukázal na oblohu, „jestli nemůže nepršet?“

„No, to je mládež, jen co je pravda...“ slyšel ještě za sebou.

„Nerozčiluj se, Františko,“ říkal pán. (*Zřejmě bankovní úředník v penzi.*)

Solidní domy Starého Města vypadaly v dešti strašidelně a neskutečně. Začal utíkat.

~

Chlupatá, opálená ruka na ženském rameni se podobala exotickému pavoukovi. Malátně a líně klouzala k bradě a zpátky.

„Víš, že když jsem tě viděl poprvně, tak jsem tě považoval za zajdu? Sice pěknýho, ale přece jen zajdu?“

„Nevím, ale děkuji ti za poklonu. Takovýhle řeči mě pomalu začínají těšit...“ Ruka sjela pomalu a vlastnický k břichu.

„Jsi zpocená.“

„Ty taky.“

„Já už jsem starší, ne?“

Protáhla se a sáhla po sklenici s koňakem na stolek vedle váleudy.

„Jseš hodnej, že jsi přines gruziňák... Já ho ráda.“ Pár kapek koňaku jí stékalo po nadrech.

„Musel jsem nějak oslavit, že jsem tě objevil, to přece stojí za to.“

„Když myslíš...“

„Poslyš, Alice, už jsem dávno neměl v rukou tak dobrou ženskou na spaní jako jseš ty.“

„Při tvém stáří není divů... ale dej pozor, abych se ti z rukou nevymkla. Původně tě zajímal můj zpěv, ne?“

„Podívej, za prvé nejsem tak starej...“

„Ale jo, jen si nefandi! Jseš v těch nejlepších letech, to znamená, že už za chvíli nebudeš...“ Smál se. „Ještě tě pořád dokážu utahat...“

„No, jen dej pozor, aby ses nezadejchal, staříku!“

„Kočko proradná!“

„No?“

„Myslel jsem, že už máš dost.“

„Soudíš podle svejch šedin.“
„Potvoro!“
„Nezapomínej, že mě vlastně verbuješ pro film!“
„Nezapomínám... Au, neškrábej!“ Převalil se a zakryl ji svým tělem, pečlivě udržovaným pro plovárny a postel.

~

(Ještě tyhle schody... a tady už někde bydlí. Tady.) Jan přeslabikoval vizitku. *(No jo, romantický přítmí.)* Zaklepal. Nic se neozvalo. Zaklepal znova. Nic. *(Že by nebyla doma?)* Položil ucho na dveře. Uslyšel šouravé kroky.

„Alice! Otevři! To jsem já... No tak, neblázni a otevři!“

Za dveřmi se ozval šeptem druhý hlas a potom smích. Mužský smích. Zatrnulo mu v zádech. *(Má tam chlapa!)* Chvilí stál, pak dupavě sešel po schodech a vmáčkl se do výklenku druhých dveří. Bylo ticho a tma. Za okamžik se otevřely dveře, za kterými bydlela Alice, a v nich se objevila bílá dívčí tvář a nahé rameno. Dívala se směrem, kde stál. Bylo mu jedno, jestli ho vidí nebo ne, nezáleželo na tom. Cítil, jak mu kapky deště stékají z mokrých vlasů za krk. Snažil se říkat si, že je to kurva a on že je blázen. Nešlo to. Napadlo ho jen, že to je loučení. Podivný loučení. Dveře se pomalu zavíraly, tvář zmizela. Vyšel dvorem na ulici. Únava, smutek a déšť. Pomalu se loudal na tramvaj. *(Praha vypadá v dešti mnohem víc jako velkoměsto...)* Zašel do hospody na rohu.

„Jednoho turka!“ *(Vlastně bych si měl dát flašku rumu... a vožrat se jak Dán a vykašlat se na divadlo a plakat nad zhrzenou láskou... Ale to by se těm estétkům moc hodilo do krámu. Řek jsem, že to dohraju, tah to dohraju!)* Vypil kafe a vyšel do deště. Tramvaj právě odjížděla. Když dobíhal k divadlu, bylo za pět minut devět. *(Mám to akorát.)*

V šatně už na něj čekali.

„Byl jsem na kafi, jsem nějakej vospalej.“ Začal se líčit. Ampliόν

nad zrcadlem přenášel zvuk z jeviště. Skřípala trubka, mužský a ženský hlas recitovaly:

*„A možné právě teď
před chrámem, kde je obraz od Raffaela,
nějaký člověk,
opřený zrakem o zelenou hvězdu,“...*

(Mám strašný kruhy pod počima, pomyslíl si, když přemalovával obočí.)

*„... zatajil pláč a v srdci mráz
a trpkou lítost pro nevěrnou ženu.
Potom si vzpomněl, co je v moři ryb
a že je dobré žít.
A s černou cigaretou v prstech
jde, hvízdaje si šlágr poslední,
mizí jak všichni takoví
v Bombaji, v Riu, ve Vršovicích...“*

(Ještě cvičky a jsem v pořádku... hlavně se musím držet tak, aby nikdo nic nepoznal.)

*„Nikdo nic neví,
nikdo neví
nic...“*

Amplión zachrčel: „Všichni z Vojáka! Na scénu!“

*„...ale nikdo neví
nic.“*

Potlesk.

Přichází poslední číslo.

Naposled si řekl, že aspoň tohle se musí povést. Hrál. Hrál kluka, který se dá z hlouposti naverbovat na vojnu. Generál slibuje exotiku, erotiku, peníze, slávu. Pak přichází válka. Pierot odevzdává postupně ruce a nohy a dostává medaile. A pak je po válce a on se vrací. Přichází k potoku a hází medaile do vody a ruce a nohy mu znovu narůstají. (*Ještě to chvíli musím vydržet! Na vztek! Musím..*) Když se shýbl, aby naznačil, že si myje ruce a tvář, zatočila se mu hlava. (*Alice, je to zlý život bez tebe!*) Pomalu, slavnostně si myl obličej. (*Ne, na to, aby se vyjádřil mír, na to asi nestačí pantomima..*). Odcákal vodu z dlaní, narovnal se a bosýma nohama přešel potok. Pak se protáhl a rozpřáhnul ruce k nebi. Přišel jsem z války! Je po válce!

V hlavě mu hučelo. Čekal jen na oponu. Konečně. APLAUS! Ohromný aplaus! (*Ne, nebudu dělat pantomimu! Je spousta věcí, který tím říct nedokážu. Nechám toho!*) Několikrát se šel uklonit. Pak sešel do šatny.

„Byl jsi ohromnej!“

„Povedlo se ti to!“

Potrásání rukou a objímání.

„Na, vem si cigaretu!“

„Díky, Ivane.“ Kouřil a díval se do zrcadla. (*Dívka s cigaretou a smrt ... Už na mne nečekej a kup si někde rum...! Měsíc usnul na mém rameni...*)

~

Zapadli do vinárny.

„Ne, vedle nemůžete, pánové, bohužel, salónek je obsazený, mají tam maturitní večírek...“ vychrlil vrchní a odběhl pro vodku. (*No jo, čas maturit.*)

„Poslyš, Jene, byl jsi večer výborný.“

„Adolfě, děkuji ti, a nemusíš se namáhat. Vod jistý doby sem imunní i vůči poklonám.“ Napil se. (*Ted' už můžu*)

„Ale nebud' hned tak sršatý, příteli, myslel jsem to upřímně.“

„Honzo, kdes nechal Alici?“

„Já? Nemyslíš, Zuzi, že se spíš nechala někde sama? Prosím tě, Ivane, naley mi ještě! Dík.“

Vychutnával vodku. Zábava u stolu se točila kolem úspěšné premiéry. (*Ti se budou asi divit, až jim ve středu na zkoušce řeknu, že to pokládám...*) Vrchní přinesl novou láhev. Ze salonku bylo slyšet zpěv.

„Néžel, holka, nežéél, že jsem s tebou lééžel...“ Na konci stolu vyprávěl estét Kopřiva dívkám sprosté vtipy.

„Znáte to? Muž a žena v hotelovém pokoji...“

Jan se zvedl a odešel.

Venku už nepršelo. Nebe bylo černé. Neony omyté deštěm se leskly jako kádrové posudky podvodníků. Dlouhá, opuštěná ulice. Kouřil a poslouchal škytání svých bot o vlhký chodník. Byl sám, tak jak mu to bylo ráno předpovězeno. Šel pomalu k Václaváku a přemýšlel, kam má jít pít, aby učinil zadost tradici „chlapského“ jednání v případě zhrzených lásek. Vdechoval zhluboka vlhký vzduch a snažil se nemyslet na její ruce. Na rohu ho zastavili tři hoši v texaskách.

„Brácho! Dej nám tři cigára!“ Sáhnu do kapsy a vytáhl krabičku globusek. Byly v ní už jen dvě.

„Nebud' kurva a dej nám ještě to jedno cigáro!“ škytnul hoch s mexikánskými kotletami.

„Hergot, když nemám, tak nedám, ne?“

„Hele, nekecej a naval!“

Hoch s kotletami ho chytil za límec. Jan mu strhnul ruku a odstrčil ho. „Do koho strkáš, ty sračko napudrovaná?“ zařval mexikánc a dal Janovi facku. (*Tak na! Svině!*) Jan ho uhodil pravou rukou do brady a levou do žaludku. Mexikán padl. Jan ucítil bolest v týle. Otočil se a kopl druhého chuligánka do rozkroku. Ještě stačil vidět jak padá a dostal strašnou ránu na spánek. Padl na ruce a snažil se vstát. Třetí hoch se blížil. Jan ho nechal přijít blíž a pak ho kopl do česky. Vtom dostal zezadu ránu

od mexikána. Upadl znova a kryl si tvář. Mexikán ho kopl do ruky, kterou měl na obličejí a napřahoval znova. Vtom třetí hoch zavola: „Džimýy! Vyserte se na něj! Támhle jedou fizlové!“

Jan se pomalu zvedl. Hoši rychle mizeli v postranní ulici. Z Vinohrad se blížilo auto hlídky SNB. Jan se snažil vypadat pokojně. *(Hergot, ale teď nemám ani vajgla...)* Sáhl si na tvář. Tekla mu krev a byl umazaný od řídkého bláta. *(Asi pěkně vypadám.)* V kašně u muzea si umyl tvář. Na černém triku nebylo pár kapek krve znát. Jenom tvář mu trochu otékala.

Václavák byl plný lidí, vracejících se z kina. *(Nepůjdu nikam pít. Je to volovina... Někde si koupím cigarety a půjdu spát.)* U stánků s buřty byly fronty. Prošel na Jungmannovo náměstí a seběhl po schodech do T-clubu.

„Jdu rovnou z divadla, potřebuju jen něco projednat s panem Holcem,“ řekl vrátnému, který by ho jinak dovnitř tak oblečeného nepustil. Řekl tedy jméno jednoho teplého kumštýře, který tu byl téměř denně a který ho jednou zval do „bytečku, bože.“ Šel rovnou k baru.

„Dobrý večer.“

„Dobrý večer...“ Barmanka nalévala gin-fizz. Tlustý pán, popíjející martini, se na něj obrátil: „Mladý muži... Vypadáte jako smrt. To se teď nosí?“ Jan se podíval do zrcadla. *(Ano, obraz. Barmanka, plešatec a smrt, převlečená za pierota.)*

„Jo, já du z maškarního.“

„Ale, ale, to jsou teď v červnu plesy?“

„No, totiž, já jsem buddhista, víte? A my slavíme masopust v létě!“

„Aha,“ řekl pán a usrkl martini. Jan se podíval znova do zrcadla.

„Čím vám posloužím, prosím?“

„Čtyřicet globusek a... *(...ano, tam. V rohu... Je to Alice. Teď nemá kalhoty a svetr. Vypadá efektně. Ten vedle... To je ten režisér. No jo. Toho druhýho neznám... Už si mě všimli. Něco si povídají. Teď se on směje. Hergot, proč se směje tak přezíravě, blbec?*

Nalévá jí víno. A zase se sem dívají a smějou se...) a dejte mi jeden koňak. Jo, gruzínskej.“

„Ano.“

„Mladý muži, v těchto letech byste neměl pít,“ ozval se plešatý pán.

Jan si vzal koňak a cigarety a zaplatil. „Já vím, to jsou ty nejhorší léta, že jo...? Znáš krásný přísloví, pane. Kdo pil - umřel, kdo ne - taky. Tak jaký fraky... To je hezký, ne?“

Pán zvedl obočí: „Prosím vás, to má být prolog nebo veršík do prstýnku?“

„Je to krátké, princí,“ řekla s úsměvem barmanka.

„Jako ženská láska,“ řekl Jan a zvedl sklenici. Otočil se k rohu, kde seděla Alice. Viděl, že se zatvářila zděšeně. *(Bojí se skandálu, myslí si asi, že jsem chlapsky vožralej, což je zbytečný, protože jsem v těch „nejhorších letech“.* No jo, ze mne holt nikdá ten pravej chlap asi nebude.) Režisér se díval udiveně. Jan se lehce, s grácií mima, uklonil směrem k jejich stolu a ukázal sklenicí, že jim připíjí. Režisérova reklamní tvář vypadala překvapeně. Jan vypil koňak. Plešatý muž u baru se zájmem sledoval jeho hru. Pak usrkl ze svého martini a řekl k barmance, zatímco Jan odcházel: „Ach, ouvej, ouvej! Kdo ještě vzpomene si na koníčka?“

O něco poté, když se Jan z nábřeží obdivoval zmoklé řece, zeptal se fešácký režisér Alice: „Ten kluk v tom černém baloňáku, co vypadal jak smrt'ák a připíjel nám, nebyl to ten, co tlouk večer u tebe na dveře?“

„Byl.“

Režisér chvíli přemýšlel. „To se tedy ale zachoval ohromně. Zdá se to bejt výbornej kluk. Ten musí mít ale nervy!“

„Je to výbornej kluk. Zrovna na něj myslím... Na to, proč vlastně jsem teď s tebou a ne s ním.“

~

Na Hradčanech tloukla půlnoc. Městské nebe je vždycky

smutné. A vrzání tramvají může někdy připomínat hudbu, ale někdy také jízlivý smích. Růžolíci manekýni, zkamenělí v elegantním gestu, čekají s přiblblým úsměvem, až prince omrzí Šípková Růženka, a oni se budou moct rozběhnout, založit si výherní vkladní knížku, jíst sýry, pít mošt, cestovat s Turistou, ustrádat si na televizor a fešnou ženušku. „Ano, ano, člověk si musí něco užít,“ pokyvuje nevyspalá tramvaj, klouzající po zmoklé Národní třídě. Ve Slavii počítají tržbu a řeka je černá, jako to ráno, kdy jsi se probudil a věděl, že ona už nepřijde.

„Byla to horečka? Anebo mámení?

Dnes v noci

měsíc usnul

na mém rameni...“

Pokoj byl plný kouře.

„Buď zdrav, Karle!“

„Ahoj! Je to dost, že jdeš.“ Karel zvedl hlavu od skript.

„No, ty ale vypadáš! Kdybych tě neznal, tak bych se tě lek!“

„Nenadávej a oslav můj návrat! Mimochodem, nechávám pantomimy.“

Karel se zvedl.

„Hele, já ti udělám dobrý kafe, jo?“

„No, udělej, ale já to myslím vážně.“

„A proč, člověče?“

Jan otevřel okno a sedl si k němu.

„Totiž, přišel jsem k názoru, že existuje spousta věcí, který bych při své mentalitě asi nikdy nemoh pantomimou říct... Jsem asi moc ukecanej, no.“

„A co budeš dělat?“

„Nevím, ale asi se budu učit na něco hrát... No, asi jo. Pozdě není. Nikdy snad není pozdě. Hergot, dyť je mi osmnáct, já myslím, že se ještě mockrát spletu. A jsem ale moc rád, že jsem se konečně rozhod...! Totiž dneska jsem měl svůj zatím největší úspěch... jako

pierot. Ohromnej aplaus. Ohromnej. Ale fakt, já myslím, že na něco takovýho není nikdy pozdě, ne?“ (*Alice, s tebou už to nikdy nezačne znova...*)

„Hele, jestli chceš, tak si o tom mužem trochu pokecat, kafe už bude, já sem stejně z toho biflování celej tvrdej.“ Venku začalo znova poprchávat. Nový den, starý právě tak asi půl hodiny, šlapal bos v teplém dešti po Karlově mostě a udíveně okukoval zčernalé sochy. Nedivte se! Sám, tak mladý, bez patřičného vzdělání a bez informovaného průvodce. Přestože si bručel twist, byl tak strašně mladý, že ještě nevěděl, co je to nikotin, špiritus, puberta, morální profil, besedy pro mládež o pohlavním životě, pokrytectví, horečka z rýmy a horečka z lásky.

Šel po mostě, pískal si a někde za mořem vstávalo slunce na ranní směnu.

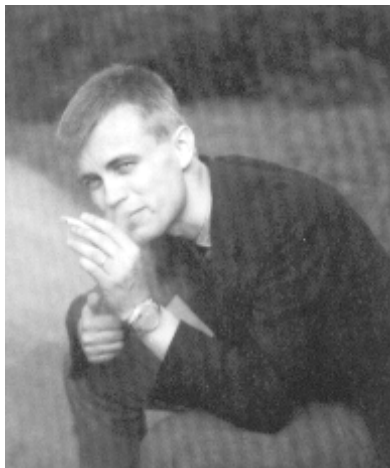
Byla překrásná, deštivá noc.

Čas maturit.

OBSAH

Pár slov na vysvětlenou	3
Noc	4
Dopoledne	16
Odpoledne	24
Večer	36

**Tma stéká do kaluží
Na šedivém pijáku nebe
otisky cyklámových růží
Uprostřed ulice lynčují
autogenem zbytky
této noci kterou jsem
prochodil
abych se ujistil že žiji
Možná že dnešní ráno
přinese amnestii
promlčeným láskám**

Václav Hrabě

[13.6.1940-5.3.1965]

Narodil se v Příbrami a dětství prožil v Lochovicích na Berounsku. Na střední škole v Hořovicích založil dixielandovou kapelu, hrál na klarinet a saxofon, začal se zajímat o jazz. V Praze vystudoval na pedagogické fakultě obor český jazyk - dějepis. Vystupoval v Redutě, Olympiku a jiných pražských klubech. Během vojenské služby se mu narodil syn Jan, napsal hru Margot (rukopis později ztracen) a jedinou povídku Horečka (vyšla v revui Divoké víno r. 1967, zachovalo se několik exemplářů). Živil se jako dělník, knihovník, vychovatel na učilišti, pracoval ve Viole a nakonec získal místo učitele na základní škole. Publikuje verše (které se od konce 60. let šíří bez výjimky v opisech; z opisů vznikla knižní vydání Stop-time - 1969, Blues v modré a bílé - 1977, Černé nebe nad městem - 1985; všechny známé básně na podkladě nalezených rukopisů pak knižně vycházejí až r. 1991 pod názvem Blues pro bláznivou holku). Pro časopis Tvář píše reportáže, v únoru 1965 se setkává s A. Ginsbergem a na sklonku téže zimy umírá v Praze nešťastnou náhodou na otravu plynem.

ATHENEUM - literatura na webu
<http://atheneum.zde.cz>